

ERGENLİKTE KİMLİK GELİŞİMİ

- ▶ Kimlik, bireyin ben kimim sorusuna verdiği cevaplardan oluşmaktadırdır. Bireyin çocukluk dönemindeki yeteneklerini, becerilerini ve özdeşimlerini kimlik olarak adlandırılarak, bireyi yeni, tutarlı bir çevre ya da yapı içerisinde yeniden değerlendirmeye ve yeniden düzenlemeye zorlamaktadır.
- ▶ Kimlik gelişimi sırasında ergen kuvvetli ve zayıf yanlarının daha çok farkına varır.

Ben kimim? Nereye aitim?
Rollerim ne?

E. Erikson Psikososyal Gelişim Evreleri

- ▶ Temel güven X Güvensizlik “ Ben bana verilenim, pasifim, yetişkinler beni yönlendiriyorlar”.
 - ▶ Özerklik X Utanç ve kuşku “ Ben oluşturduğum şeyim” İnatçılık, ısrarcılık.
 - ▶ Girişimciliğe X Suçluluk “ Ben giriştiğim şeyim”
 - ▶ Çalışkanlığa X Aşağılık duygusu “ Ben başardığım şeyim”
 - ▶ *Kimlik X Rol karmaşası “Ben özgürce seçen gelişimimi yönlendiren, bağımsız bir kişiyim.*
- ▶ Bebeklik 0-1,5-2 yaş
 - ▶ 2-3 yaş
 - ▶ 3-5 yaş
 - ▶ 6-11 yaş
 - ▶ Ergenlik

E.Erikson'a göre kimliğin iki temel işlevi vardır:

1) Bireyin kendini farklı ve ayrıcalıklı ve “biricik” hissetmesi. (Bireyin değişmediği)

Farklılık, ayrılık, biriciklik

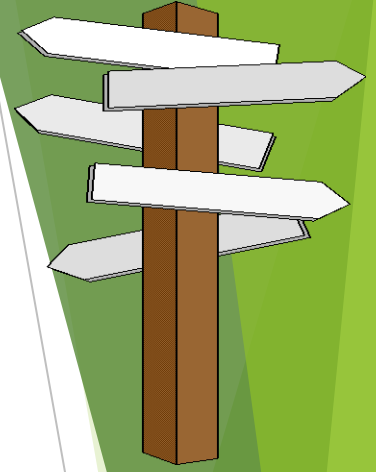
2) Diğer bireylerle aynı ve ait olduğu bir olacağı (Ait olma)

Aynılık, benzerlik

- ▶ Önemli olan biricikliği koruyarak paylaşmak
“Bireysel biricikliğin sürekliliği”

- ▶ **Psikososyal moratoryum** → Ergen ilişkileri, dini, siyaseti, aşkı vb. sorgulamalara gidiyor. Bir bekleme askıya alma dönemi. Ama yoğun bir durgunluk dönemi. Ergen kimliğini oluşturmak için bir çok girişimlerde bulunuyor.

Girişkenlik (Self assertion)

Kendi görüşünün farkında olmak ve
açıkça iletme sorumluluğunu

Ayrılık

Benliğin başkalarından farklılığını
yansıtmak

Karşılıklılık

Başkalarının görüşlerine duyarlılık
saygı göstermek

Geçişkenlik

Başkalarının görüşlerine cevap

bunu

göstermek

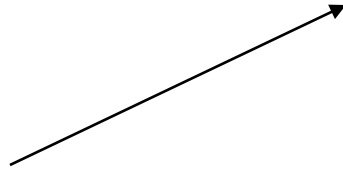
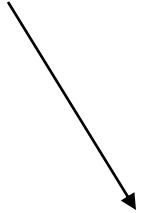
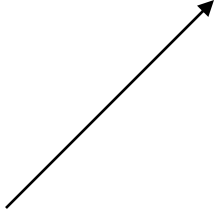
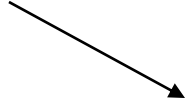
Bireysellik

Kimlik

ve

Bağlantılılık

vermek

- ▶ Bağlanma : Bu seğimde tercihler ve kişisel yatırımlar(örneğin, nişanlanmak,meslek seğmek,ideoloji belirlemek)
- ▶ Keşif: Anlamlı seçenekler arasında ergenin seğim sürecine girmesi
- ▶ Amaç

Bağlanmalarımıla kendimi
daha çok
bilecek ve başkalarınca
bilineceğim !

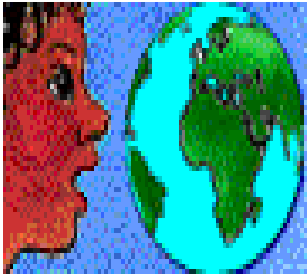

Erikson: Bir kimlik duygusu

Kişisel bir kimliğe sahip olmanın bilinçli duygusu iki spontan gözleme dayanır: zaman ve mekan içinde kişinin varlığında aynılık ve sürekliliği algılaması, başkalarını bu aynılık ve sürekliliği fark ettiğini algılaması.

Çocuk yılları boyunca ardarda ego sentezleri ve yeniden sentezleri ile yavaş yavaş oluşan bir şekildir. Ağır bir biçimde kişisel libidinal gereksinimleri, kapasiteleri, anlamlı özdeşleşmeleri, etkili savunmaları, başarılı yüceltmeleri ve tutarlı rolleri kümeleştiren bir şekildir.

- Erinlik + Toplumun talepleri = Bunalım

- Ters kimlik Ergen sağlıklı bir kimlik oluşturamazsa, hiçbir kimliğe sahip olmamak yerine kendi seçimi doğrultusunda veya çevrenin etkisiyle toplumun tam zıttı davranışlarda bulunabilir. (Çeteler, uyuşturucu grupları, fahişelik gibi)

Marçla İlin Kimlik Gelişimi

- ▶ Görüşme teknikleri
- ▶ Bunalım ve yüklemeler (mesleki, ideolojik) varlığı ve yokluğu önemli
- ▶ Kimlik bunalımı Bireyin kimliği ile ilgili alternatifleri görmesi, sorgulaması. Bireyin kimliğiyle ilgili düşünsel düzeydeki her tür sorgulama. Sistemli bir analiz söz konusu →
- ▶ Bağlanma Bireyin kimliğiyle ilgili seçenekler arasında verdiği kararları ifade ediyor. Kendine birtakım şeylere bağlamış olması gerekiyor. Bunların varlığı ya da yokluğuna göre kimlik statüleri belirleniyor. →

Marcia'nın Kimlik Statüleri

	İpotekli	Moratoryum	Başarılı	Dağınık
Bunalım	-	+	+	-, +
Bağlanma	+	-	+	-

- ▶ Kimlik dağınıklığı= Arayışın olumsuzlukla sonuçlanması, kendine uymayan bir yere ait oluyor. Bir bütünlük yok. Bir süre karar verme deneyimleri yaşıyor. Bunalım yok, sorgulama sistemli değil. Sürekli bir kimlikte değildir.
- ▶ İpotekli kimlik = Ergenin dış dünyadaki seğıimleri kendisi için değerlendirmemesi durumudur. Çevresi tarafından oluşturulan hazır bir kimlik var ve o kimliği benimseme eğiliminde oluyor. Kendisi için uygunluğu konusunda bir sorgulama söz konusu değil. Kişilerarası ilişkiler, ideoloji ve meslek konularında oluyor.
- ▶ Moratoryum= Bireyin kendisiyle ilgili çok yoğun sorgulamalar içinde olduğu bir süreçtir. Bunalım söz konusudur; ama henüz bir bağlanma yoktur. Karar verme sürecini yaşamakta ama genel bir yüklenme söz konusudur.
- ▶ Başarılı kimlik= Bunalımı yaşamış kendi için gerekli seğıimleri görmüş, bu seğıeneklerle ilgili sorgulamalar yapmış ve bağlanmalar gerçekleştirmiştir. Kararlar almıştır.

Kimlik Statüleri ve Anababalık

- ▶ *İpotekli*, kimlik durumundaki ergenlerin ana-babaları ile çok yakın ve sevgiye dayalı bir ilişki içinde olduğunu görmekteyiz. Ketleyici- bağımlı- engelleyici sevgi.
- ▶ *Dağınık*, kimlik durumundaki ergenlerin anababalarından uzak ve reddedici davranışları görülmüş
- ▶ *Moratoryum* kimlik durumundaki ergenlerin anababalarıyla ilişkileri dengesiz bulunuyor.
- ▶ *Başarılı* kimlik durumundakiler ise ana-baba koruyucu değil, çocuğa destek ve onay sağlıyor.

Yeni modeller

- ▶ Berzonsky kimlik statüleri
- ▶ Waterman kimlik modeli
- ▶ Harke ve Kohen kimlik modeli

- ▶ Luyckx, Goossens, Soenens ve Beyers'ın Kimlik Statüleri Modeli
- ▶ Başarılı, İpotekli, Moratoryum, Saplantılı Moratoryum Kaygısız Dağınık (Carefree), Dağınık (Diffused)

Yapılan araştırmalardan örnekler ...

- ▶ Morsünbül Ü. Ergenlikte kimlik statülerinin bağlanma stilleri, cinsiyet ve eğitim düzeyi açısından incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2005.
- ▶
- ▶ Atak H. Yetişkinliğe geçişte kimlik biçimlenmesi ve eylemlilik (agency): Bireyleşme sürecinde iki gelişimsel kaynak (Doktora Tezi). Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2010.
- ▶ Balkaya A. Lise öğrencilerinin kimlik duygusu kazanım düzeylerinin bazı bilişselsosyal ailesel nitelikler ile suç davranışı düzeyi açısından incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2005.

Cinsiyet Rolü Gelişimi

- ▶ Ergenlik döneminde cinsiyet rolünün toplumsallaşması
- ▶ Ergenler toplumdaki erkeklığe ve kadınlığa yönelik cinsiyet kalıpyargılarını gözlemleyerek cinsiyet farklılığını görür.

- Günümüzde kimlik gelişimi özellikle kentsel, eğitimli, heterojen ortamlarda uzamaktadır.